

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

6. An Clerici incedentes per civitatem in diebus Bachanalibus Personati, vulgò Mascharati, peccent mortaliter peccato scandali? Et an etiam non solum Clerici, sed etiam religiosi incedentes Personati ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

Et hanc opinionem ex D. Bonavent. in 4. dist. 5. art. 2. q. 1. in fine, docet Hurtado de Mendoza in 2. 2. disp. 173. sect. 17. §. 1. 11. & seq. quibus adde Basilium Pontium de matrim. lib. 5. cap. 18. §. 6. num. 32. Lessium lib. 2. cap. 35. num. 38. & 39. Suarez de Relig. tom. 1. lib. 4. de simonia, cap. 12. n. 23. Valquez opusc. de scandalo art. 8. num. 59. & alios.

4. Vnde ex his apparet posse aduultum offerre pecuniam Sacerdoti, vt illi administret Sacramentum Eucharistiae, & Pœnitentiæ, quia petit rem possibilem fieri bene, quæ si malè fit est propter malitiam Ministri, quam ego non teneor vitare cum graui meo incommodo, neque item Sacramentum emo, neque æstimo pecunia, sed tantum illa oblata allicio voluntatem Ministri. Et quidem durum est hominem cogere, vt moriatur cum tanto discrimine salutis æternæ, est enim maximè incertum vtrum exerceamus contritionem perfectam, quæ in hominibus flagitiosis est frequenter difficilis; attritio verò est multo facilior, vt maximi momenti est nihil occasionis præmittere ad securitatem salutis æternæ, ergo, &c.

Sup. hoc ex doctrina Ref. not. præterea, in fine, à vers. Vnde, & magis late in tom. 5. tr. 7. Ref. 14. §. vit.

* Sup. cōten- to in hoc §. in Ref. vit. not. præteri- ta, §. penult. post mediū, à vers. qui etiam num. 20.

5. Notandum est tamen hic pro curiosis, quòd licet Suarez hanc doctrinam admittat tantum in grauis- sima necessitate, tamen Hurtado *vbi supra*, §. 224. illam admittit etiam in quacumque graui necessitate, quia vbi est grauis necessitas, exculamur à vitanda occasione scandali aliorum ex malitia; item illa actio non est emptio Sacramentorum, ab illa autem externa donatione exculamur necessitatis grauitate, ob quam non comittitur simonia. Vnde quoties obligat præceptum annuæ confessionis & communionis Eucharistiae, possumus offerre pecuniam vt alliciamus voluntatem Ministri eorum Sacramentorum. Item ad accipiendum viaticum, & extremam Vnctionem: quamuis enim illa Sacramenta non sint necessaria ad salutem, sunt tamen vtilissima, illisque carere est grauis- sima calamitas. Item quoties aliquis est in peccato mortali, potest pecuniam offerre Sacerdoti vt illum absoluat, si ea die non sit habiturus alium, à quo absoluetur sine pecunia, est enim grauis- sima necessitas, quia est grauis- simum malum ire cubitum in peccato mortali: multi enim sani ebant, neque viui surgunt de lecto. Item si Sacerdos priuaret aliquem frequenti vtu Sacramentorum & Missæ sacrificio, liceret tunc illum pecuniis allicere, quia est grauis- simum malum Sacramentorum subsidiis carere. Item quoties aggredimur iter longum carituri Sacerdotibus. Imò quoties obligat præceptum Ecclesiasticum de audiendo Sacro, est enim grauis- sima necessitas obseruandi leges Ecclesiæ. Si verò quis sit excommunicatus, & ei a Sacerdote negetur iniuste, neque possit sine graui incommodo spiritali, aut temporali differri, potest ea vexatio redimi. Denique id licitum est in omni graui necessitate. Hæc omnia Hurtado loco citato. Verum, quia non vult esse harum opinionum primus author, ideo relinquit illas temporari maturandas, vt facio etiam ego.

RESOL. V.

An sit differendus ingressus Religionis propter scandalum, vel vt ne parentes turbentur?

Et vtrum opera consilij dimittenda sint propter scandalum ex malitia, aut ob scandalum ex infirmitate semel, aut iterum? Ex part. 5. tractat. 7. Ref. 23.

§. 1. **A**D hoc dubium respondet Valentia tom. 3. disp. 3. quest. 18. punct. 4. vbi sic ait. Tercio sequitur debere etiam ad vitandum scandalum infirmorum differri quoque ingressum Religionis; vt v.

g. si aliqui in sæculo autoritate & conuersatione alicuius grauis & pij viri in officio continetur lapsi, alioqui facile in aliqua peccata illo ab eis discerunt, & Religionem ingrediente, teneatur tum differre ingressum, quandoquidem sine peccato potest: non tamen teneatur perpetuò à Religionis ingressu abstinere, vt rectè sentit D. Thomas art. 7. ad 4. tum esset grauis- simum detrimentum spirituale. Nisi forte sequeretur alioqui grauis- simum & commune scandalum in fide, aut moribus alicuius totius communitatis; tunc enim putarem durante periculo talis scandali non posse ingredi. nam ad tuendum bonum commune strictissime tenemur etiam cum quocumque detrimento spiritalis boni ad salutem non necessarij, & cum vitæ quoque corporalis cetero discrimine. Ita Valentia. Vide etiam Sayrum in *Clas. Reg. lib. 7. cap. 6. à num. 8.* & Hurtado de Mendoza in 2. 2. disputat. 173. sect. 21. §. 249. vbi fuit doctor. Vtrum opera consilij dimittenda sint propter scandalum. De quo etiam vide Suar. disp. 10. sect. 4. n. Lorcam in 2. 2. quest. 43. art. 8. numer. 11. Scandali in secl. disput. 37. num. 10. docentem ab operibus consilij non esse abstinendum ob scandalum ex malitia, at ob scandalum ex infirmitate, lenit, aut iterum. Vnde Malderus in 2. 2. quest. 43. art. 7. asserit, ne parentes turbentur ad tempus quidem rectè differri ingressum Religionis, non autem omnino omitti.

RESOL. VI.

An Clerici incedentes per ciuitatem in diebus Barchinensibus personati, vulgo Mascharati, peccent mortaliter peccato scandali?

Et an etiam non solum Clerici, sed etiam Religiosi incedentes personati recreationis causa mortali peccent, neque quoad rationem scandali, neque quoad præceptum iuris habitum Pernitentium illis prohibens, neque quoad habitum dimissionem ad modicum tempus, neque quoad habitum larvarum?

Et docetur, quod veniat ex sui materia omnibus est licita etiam Ecclesiasticis, quibus interdicitur tantum illa, quæ est clamorosa, & aliam, non tamen sub mortali culpa ratione Ecclesiastici præcepti, nec ratione scandali, damnata ratio fiat. Ex part. 10. tractat. 13. & Miss. Ref. 29.

§. 1. **N**egatiuè respondet Pater Vidal in *Acta Theologia moral. tit. de statu Ecclesiast. inquis. 1. num. 18. & seqq.* vbi ponit, & probat, quod ex nullo iure communi Canonico interdicitur esse dignoscitur Clericis sub culpa mortali ludum larvarum. Ita deducitur à iure ipso Canonico. Ratio est, quia in iure Canonico nullus expressè textus reperitur prohibens Clericis sub mortali ludum larvarum, & à Doctoribus nullus assignatur: ergo in iure expressè non prohibetur Clericis ludus larvarum. Nam aliàs extaret in iure talis textus. Idò Clerici personati incedentes lethali- ter non peccant contra ius præceptiuum talem ludum sub culpa mortali illis interdicens. Ex hoc inferit quod Clerici incedentes personati modeste cum debitis circumspectis mortificè non peccant peccato scandali. Ratio est, tum quia tali modo laruat incedendo non præbent aliis occasionem eorum exemplo mortali ruinæ, tum quia ex leuitate materia non insurgit graue scandalum; tum quia ob vitium, & consuetudinem, quæ vbique viget, vt Clerici personati aliquando

aliquando incedant, nolum patiuntur scandalum Sæculares, etiam si videant Clericos incedere personatos, dummodò tamen seruent modestiam, pudicitiam, ac decorem; tum etiam quia vt plurimum incogniti incedunt per Urbem personati, & à prætereuntibus non cognoscuntur, quinam sint illi: ergo fere nunquam peccato scandali, dum tamen seruent modestiam, ac decorem. Et tandem num. 60. sic concludit. Clerici Sæculares non solum, sed etiam Regulares incedentes personati recreationis causa mortiferè non peccant, neque quoad ludum larvarum, neque quoad præceptum iuris habitum personatum illis prohibens neque quoad rationem scandali, neque quoad habitus dimissionem ad modicum tempus.

2. Sed hæc reiicienda sunt: Et idèdò puto non esse recedendum à communi sententia Doctorum, nempe in tali casu Clericos Sæculares, & Regulares peccatum mortale committere. Et ita præter Doctores citatos à Patre Vidal tenet nouissimè Hieronymus Garcia in Summa Theol. Moral. tract. 1. diff. 2. dub. 2. num. 5. vbi sic ait: En quarto lugar entran las mascaradas, acerca lo qual dizen Armilla, Syluester, el Abad, Lambertino, y el Cardenal, y los quales refieren y siguen Comitolo, lib. 6. quest. 7. Petrus Gregorius in Syntagmate iuris, lib. 9. cap. 11. Barbosa, in Collectan. ad cap. Cum decorem, de vit. & honest. n. 3. que peccat mortalmente el Clerigo que lo usare, como no lo haga por euitar algun dano disfracandose: esta opinion se funda, in c. Cum decorem citato, y se colige de la Clement. 2. de vita, & honest. Cleric. donde se condena al Clerigo que dexa el abito por hazerse mascarado: y la razon es, porque esta accion cede en grande iniuria del estado Sacerdotal, y es estimar poco el abito, y la dignidad que tiene; y siendo en cosa grave nadie lo escusa de pecado mortal, y en la Authent. de Sanctissimis Episcop. §. vltim. Se pone pena de destierro à los tales: y en algunas Diocesis ay de scomunion mayor por Synodal, contra los que ordenados in Sacris se disfracan, y de cierto Prelado deste Reyno subemos, que castigò à un Canonigo por esto: Los Religiosos à mas de peccar gravemente incurrer en descomunion, ex cap. Vi pecculorè ne Cler. vel Monac. in 6. Ni se escusan estos en opinion de muchos, con dezir llenan de baxo del habito de mascaradas, el de Clerigos, que esto es muy per accidens, pues va oculto, y assi se la bona fides no escusa à algunos que vinen en lugares cortos, no hallo otra manera de escusa. Ita ille. Et quidem eo ipso quod Clericus larvatus incedit, dicitur incedere immodestè, & sine decore, atque idèdò, nescio quo pacto dici possit Clericum personatum non peccare mortaliter, si modestè, & cum decore incedat: quænam enim modèstia, & decor dici potest, & imaginari in Clerico personato?

3. Nota etiam hic obiter, Patrem Vidal vbi supra, Inquis. 2. num. 24. seqq. docere, quod venatio eius materia omnibus est licita, etiam Ecclesiasticis, quibus interdicitur tantùm illa, quæ est clamorosa, & assidua, non tamen sub mortali culpa: Vnde frequenter, & cum clamore exercendo venationem dempta omni alia circumstantia mala venialiter peccant, non mortiferè, neque contra Ecclesiasticum præceptum neque ratione scandali, &c. Probat hanc opinio: nam Laici frequentando clamorosas venationes secundùm se mortiferè non peccant peccato scandali: ergo neque etiam Ecclesiastici. Antecedens est certum apud omnes. Consequentia probatur, quia differentia, quæ interuenit inter Laicum, & Ecclesiasticum est tantùm in ordine ad statum virtutisque: sed venatio clamorosa non adèdò graui-

ter dedecet statum Ecclesiasticum, vt sit culpa lethalis in Ecclesiasticis; ergo, si Laicus frequentando venationes clamorosas non peccet mortiferè peccato scandali, neque etiam peccabunt Ecclesiastici.

4. At ego, vt olim docui, hanc sententiam admitto, dummodò rarò fiat venatio clamorosa, non tamen frequenter, & per modum consuetudinis; aliter erit peccatum mortale in Ecclesiasticis omnibus assidue venationem cum clamore, & tumultu exercere ob grauem penam impositam à iure Canonico contra Clericos frequentantes venationem clamorosam. Et ita præter Doctores à me alibi adductos, tenet hanc sententiam nouissimè Petrus Marchant, in Tribun. Sacrament. tom. 3. p. 3. tr. 3. tit. 1. §. 3. propos. 10. & me citato Ballæus in Florib. Theolog. verb. Venatio num. 3. & Baucius in Casibus singularib. conscientia, ca. 215. petes 5. qui citat Lessium, medianam & Siluestrum: Non est igitur sententia Patris Vidal admittenda, cum sit contra communem; & Doctores, ab ipso allati non loquuntur de venatione clamorosa.

Docuit in Ref. que nunc est in tom. 5. tr. 3. Ref. 64. & in tom. 8. tr. 7. lege doctrinam Ref. 55. per tota.

RESOL. VII.

An teneamur omittere aliquod præceptum ad euitandum aliorum scandalum?

Sed difficultas est cognoscere, quando præcepta sunt prætereunda propter scandalum vitandum?

Et in textu huius Resolutionis multi casus adducuntur pro praxi prædictæ difficultatis. Ex p. 5. tr. 7. Ref. 21.

§. 1. Negatiuè respondet Valquez opusc. de scandalis, art. 8. dub. 1. num. 4. Turrian. in 2. 2. tom. 1. disput. 96. dub. 1. Becanus in 2. 2. tom. 1. cap. 27. quest. 5. num. 2. Basil. Pontius de matrim. lib. 5. cap. 18. §. 2. num. 7. Casirus Palautom. 1. tract. 6. punct. 16. num. 3. & alij. Probat hanc opinio ex Innocentio III. in cap. cum ex iniuncto. de noui operis nunciacione, vbi sic ait. Illa opera quæ sine peccato mortali omitti non possunt, non sunt pro vitando scandalo dimittenda; neque ea debent pro vitando scandalo committi, quæ sine mortali peccato committi non possunt; ergo ex mente Innocentij nullum præceptum neque affirmatiuum, neque negatiuum omittendum est propter scandalum, quod aliàs sine peccato committi non potest. Deinde vniuersique tenent magis habere curam propriæ, quàm alienæ salutis; & consequenter magis vitare proprium peccatum, quàm alienum, si vtrumque vitari non potest. ergo præceptum quod mihi impositum est ad vitandum proprium peccatum potius seruari debeo, quàm præceptum quod mihi impositum est ad vitandum peccatum alienum. At præceptum de vitando scandalo proximi solùm mihi impositum est ad vitandum peccatum alienum, ergo non est seruandum, quando occurrit aliud præceptum, quod mihi impositum est ad vitandum peccatum proprium. Hæc ratio locum habet, quãdò est passiuum, quod ex præcepto teneor seruari (de quo hic agimus), tunc enim non debeo transgredi hoc præceptum ad vitandum peccatum alienum. Secus est quando passiuum aliorum scandalum oritur ex eo peccato; tunc enim duplici titulo teneor abstinere, tum ne ego peccem, tum ne alij meo peccato scandalizentur. Nec valet dicere quòd præceptum naturale magis obligat, quàm positiuum; ergo præceptum de vitando scandalo magis obligat, quàm præceptum confessionis, vel Baptismi, vel audiendi Sacrum. Hæc enim positia sunt illud naturale est. Respondeo, antecedens verum est.

Sup. hoc in Ref. seq. si gnatur in fine, sed lege eam per totam.